

Bomha j Bóh!

Czísto 43.
22 oft.

Pětník 3.
1893.

Szerbske njedželske lopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Ssmolerjez knihiczschezerni w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchtwórtlétetu pschedplatu 40 np.

21. njedžela po šwi. Trojiz.

Vj. 5. Je džiwna wěz wo tónle pjath psalm. Wón džerži wschitkim nješwérnym a sapomúliwym modlerjam pokutny schvíhel prjódč. O šchtó njeby žadny nješwérny u sapomúliwy modleč był? Kak šo sběhny w schtuczakach tuteho psalma horliwy modlečski duch Davidowy s nješdžeržanej mozu! A na naschim šwédomnju leža tola wjele hinajscze napominanja k modlitwie hacž na Davidowym a my šmy tola tak skomdzliwi modlerjo. My wěmy, kak husto a kak dołho je tón Anjes Chrystus w modlitwie psched Bohom stejal a Chrystusowy japoschtoł woła k nam: „Modleče šo bjes pschedstacž!” a tola šmy my tak nješwérni, lěni modlerjo. Hdyž naš hido David wobškorži psched Bohom Anjesom, kak směje šo hakle Jesušowa skoržba pschedzivo nam!

Potom kak dowerjazh a kak wužlyshenja wěsty, jako njeby mohlo hinač býež, hacž so jeho Bóh tón Anjes wužlyshi, prošy David! Tako by wón chzył psched wschitkimi druhimi přeni a bližschi pschi durjach njebjeskeho kralestwa stacž, tak hotuje wón šo rano k šwojemu Bohu, a: Anježe, požluchaj na moje ſłowa, kędzbij na moju ręcz, tak wuñdzeja ſłowa s jeho erta. Wón nisuje šwojego Boha, so by, po człowskim ręczane, prawje ruku na wuchu połožił a se ſhilenej hlou na Davidowe ſłowa požluchał. Schtóž móže tak ręczecž, njej' wěrno, tón sawescze w jara spšeczelennym wobšhadže s Bohom w njebjeszach steji. Kak sahańbi naš David druhí ras, naš, kiz my Jesom Chrysta dla jako lube džeczi šměry k lubemu Wózcu w njebjeszach pschińcž. David njewjedžisze nicžo wo tutym Božim dž-

čatstwie. A my, kiz my šo šměry psches Jesušowu sažlužbu šwobodnje a wjeſele k Bozej wótzowskej wutrobje pschiblizeč, ach, so bychmy s najmjeńscha wschednje pschi prošy durjow, kotrež naš k wótzowskemu domu wjedu, stejeli.

Husto čjitatym w nowinach, so niske džeczi s luda najwyschische pschecze šwojeje wutroby na naschego khězora a krala pišaja. A khězor pohnutý psches tule ſkalo-twjerdu džecžazu wěru do jeho miloščiweje luboscze a dobrocziwoscze, pomha a dopjelni prošhazym džecžom šwojeho luda jich próftwu. A nasch njebjeski Bóh, tón Wóz naschego Anjesa Jesom Chrysta a teho dla tež nasch Wóz, njedyrbjal nam nasche próftwu dopjelnicž, hdyž my w modlitwie sa jeho čjesczu stejimy a sa pschikhadženjom jeho kralestwa a šwiate pokutne šylsy plakamy psche šwojeho luda hrěch a psche šwój ſamžny hrěch?

So bychmy ſažo wot Davida wuñyli, hiscze wjazy, ſo bychmy jo ſažo wot Jesuša wuñyli, wot ſwojeho mischtra a jeho japoschtołów, wo wschém, schtož nam wutrobu czežku čjini, wo wschém, schtož naš ſadžewa we wěrje a we wužwyczenju, wo wschém, schtož je pscheczelstwa a czemnoscze pschedzivo Bohu a jeho žałbowanemu na ſemi namałacž, s Bohom ręczecž we wěrjazej modlitwie a wschednje nutrije ſdychowacž: Anježe, pomhaj; Anježe, wumoz; Anježe, twar a žohnuj Jesom Chrysta dla!

Telko ſamžnych brónjow my šmy wjedli w bědženju tuteho čzaža, telko jich je šo tupilo a sersawiło. Alle ſchfit teje wěry, džeržimy jón wysche ſwojego luda, ſwojeje wožady, ſwojego doma a ſwojeje ſamžneje dusche?

Jesuš a čłowjekojo.

II.

Jesuš hręshnikow hōrje bjerje.

3. „Jesušowa móz nad cžlowjekami!“

W tym druhim ma žamoprawy zyle njeprawo, pschetož wón nječujesche, schto chze słowo „sbóžnik“ prajicž.

So by jemu to rošjažnič, Jesuš, kiz chze tež teho žamoprawego rošźwětlicž, praji: „Schimanje, ja mam czi něchto prajicž.“ Wón pak džesche: „Praj, mischtrje!“ „Někakli lichownik wějescze dweju dolžnikow (taf powiedza Jesuš), jedyn bě jemu pječ stow hręshow winojsy, druhi pak poł sta. Hdyž pak nje-mjeſchtaj sapłaciež, spuscheži wón woběmaj tón dolh. Kotry dha, powies mi, bjes nimaj budže jeho najbole lubowacž?“

Hacž tón farisejski cžujesche, schto chžysche Jesuš prajicž? Tač wjele je wěste, so by pschecžiwo cžlowiskemu rosumej bylo, hdyž by wón njeotmolwił: „Mi ho ſda, so tón, kotremuž je naj-wjazy spuschežiš.“ Jesuš wotmolwi: „Ty by prawje ſudžit“, a ſi jeho wotmoljenja klinčesche ta myſl: ſi tym by žam ſebje ſudžit a tu žonsku prawu ſežinič. Tejna wulka ſo horjaza luboſcž je ſežehwók wulkeje hnady Bożeje, kotaž je ſo jej doſtała. Twoje symne ſadžerzenje pschecžiwo mi, kiz mam ja bójsku ſmil-noſcž wudželež, ſi teho pschińdze, so ty (po twojej myſli) hnady njeprjebasch.

A netko to wulkotne, džiwnje klinčaze słowo: „Tej je wjele hręshow spuscheženych, dha je wona wjele lubowala; komuž pak je mało spuscheženych, tón mało lubuje.“ Ta to słowo džiwnie mjenowach; pschetož hdyž jo woſmiesch ſe ſrosumjenja na tym měſcze, hdež je rěczane, mohlo ſo ſdacž, kaž by Jesuš prajil: „Wodacze, kotaž ſo žonskej doſtanje, je ſežehwók a ſaſlužba luboſcze wot njeje wopokasaneje.“ To pak by tola pschecžiwo Božemu słowu ſi zyla bylo; pschetož wſchudžom w žwiatym pišmje ſo wodacze jako ſwobodny ſkutk džiwnieje hnady Bożeje wubudžuje. To by tež pschecžiwo słowam teho sbóžnika ſameho bylo; pschetož wón nje-khwali lubowaznych, ani ſi zyla tajkich, kiz dobre ſkutki czinja, ſbóžnych, ale duchownje khudych, ſrudnych, iſpróznych a wobčeženych. Wón by ſi tym tež ſam pschecžiwo myſli pschirunana rěčał, pschetož wón tola praji, so budže psches to, so ſo dolžnikomaj dolh spuscheži, jeju luboſcž wubudžena a niz na wopak.

Wón po tajkim prajicž njecha: „Žonina luboſcž je wodacze hręshow ſkutowala, ale wodacze hręshow je luboſcž wubudžilo. Luboſcž je ſežehwók. Luboſcž „hręshnizy“ je plód hręcha wodawazeje hnady, kotaž je naſhoniła abo wo kotařž tola wé, so ſo jej psches Jesuša doſtanje.“

A wona ſo njeſolesche. „Tebi ſu twoje hręchi wodate!“ tač klinčesche mózne słowo ſi Jesušoweho rta. A pschi wſhem morkotanju ſa blidom ſedžazých wón dale praji: „Twoja wéra je eže wobſbožila, dži s měrom!“ Bjes dwela, w tych słowach ſiwi ſo najwyſchicha majestoscž Jesušowa. Džiw, kotaž ſo na cžlowiſkich czelach ſtawaja, móžemy ſebi myſlilecž jako ſežehwók nutrnych modlitwów. Tež profetojo a poſdžiſho iapochtoljo ſu tajke džiwy czinili. Ale hręchi wodacze, to móže ſam žwiaty ſi njebiež, wón, w kotařym połnoſcž bojſtwa bydli. Wſchudžom w žwiatym pišmje ſo wodacze hręshow jako najwjetſchi hnady džiw khwali, kotaž móže Bóh ſam dokonjecž. Cžitaj Michal 7, 18. 19. Hręshny cžlowjek, kiz by hręchi wodawacze chžyl ſam ſe ſwojeje móz, by Bohu do jeho prawow pschimal. Tež tón sbóžnik je to, so wón hręchi wodawa, ſa najwyſchicha měl. „Moje czelo je date, moja frej je pschelata k wodawaniu waschich hręshow.“ — to je myſl ſakramenta žwiateho woltarja, kotaž je wón, jako ſe ſweta džesche, wustajíš.

Tola wróczny ſo hiſheze junkeře k tej žonskej. Zako bě to słowo wuprajene, ſapocžaku w wutrobie wobhnadženeje wſchitke njebieſke ſwonu klinčecž. W tym wokomiknenju wona wjedžesche, schto je ſbože a ſbóžnoſcž. Ta hodžina jej wosta do wſheje wěčnoſcze najrijenſcha w jejnym živjenju. A w twojim živjenju budže tež najrijenſcha hodžina, hdyž móžesč po dolhim bědženju, pytanju a dwělowanju ſi khěrluſcherjom ſaspewacž:

„Mój sbóžnik je troſt hręshnika,
Hdyž jemu wot brémja tej ſłoscze
Niz cžlow'k, niz jandžel njeponha,
Hdyž naſtrózane ſu wſchě koſcze,
Tom' czěſný je ſwet ſchěroki,
Te ſej a Bohu k hroſnoſci,
Wot Mojsiſza prječ ſacžiſnjeny
A k horzej heli wotkudženy!“

„Haj, temu je frej khowanka
Mój sbóžnik, tón troſt hręshnika.“

4. „Ja wěrju wodacze hręchow.“

Tak wusnawamy w 3. artiku. A ſawěſce tón artiku my trjebam, ſo býchmy ſo naſheho živjenja prawje wjeſelicž móhli na khudym ſwecze. Tón artiku trjebam, ſo móhli wěczneho živjenja wěſciž býcž, hdyž ſi teho ſweta cžehnjemy. Jenož teho dla, dokež wusnajemy: „Ja wěrju do wodacza hręchow“, jenož teho dla móžemy dale ſpěwacž a wo horjeflawanju teho czela a wěcznym živjenju rěcžecž.

Ale wodacze hręchow, kotaž mucžiſezenje wot hręcha wopſchija, nam tež dožaha, w naſ ſiwi nadžiju wubudžicž. My ſo ſa nižim druhim wohladowacž njeſtrjebam. Pschetož bjes Bohom a cžlowjekami nižo druhe njeleži, khiba hręch. Hdyž je hręch wotſtronjeny, nam nižo wjazy na pucžu njeje. To „Abba, luby Wótcze“ ſaklinči ſi wobſboženeho rta. Jenicžke, schto ſadžewaſche, ſo býchmy Bože džecži byli, je wotſtronjene. Schto a schto chze naſ hiſheze wotdželicž wot luboſcze Božeje, kotaž je w Khryſtuſu Jesušu naſchim ſenjeſu (Rom. 8, 35 fl.)? Schto chze naſ hiſheze njeſernych czinicž, schto nam staroſcze načzinicž, hdyž my jako ſwobodne džecži a herbojo wſchehomózneho ſo ſacžuwamy? „Dži ſi měrom!“ Jesuš žonskej pschiwka. To je ſwet polny njebieſkeho ſkónczneho ſwetka, do kotařhož wona ſastupi, ſwet měra. „Dži ſi měrom!“ wón kójdej duſchi pschiwka, kotaž kaž ta žonska žaruje, lubuje a wéri.

„Twoja wéra je eže wobſbožila“, praji wón. Prajicž mohlo ſo tež: niz jejna wéra, ale jejny ſbóžnik je ju wobſbožil. Khoremu doverjenje k ſekarzej pomha. Ale doverjenja býcž njebož, hdyž by jo ſekar ſam ſe ſwojej woſobu njeubudžil. Cžecž ſa muhojenje jemu ſluſha. Tola bjes teho, ſo ſo wona jemu doverila njeby, wón njeſiň nižo czinicž, duž móže ſo tež prajicž: „Twoje doverjenje je tebi pomhalo!“ A duž praji tón ſbóžnik tudy: „Twoja wéra je eže wobſbožila.“

Bóle nadpaduje nam, ſo wón praji: „wona je eže wobſbožila“, niz: „wona eže wobſboži“. Njevoſtanu kaž předy týžazkrózne horjo a ſtyſknosć a ſrudoba? Haj, na wokomik.

Ale wona je ſame praschenje cžaſa, ſo ſo to wſchitko ſhubi. Schtož horu do morja cžiſnje, tón wſchitke ſkały a hľubiny pschi horje ſobu nuts cžiſnje. Cžiſnje-li Bóh hręch do morja, je tež wſchego ſwetneho horja kónz, kotaž je ſam ſežehwók hręcha.

Wjetſcheje ſtyſknosće mohlo nam načzinicž, ſo hręch ſam w naſ wostanje, runjež je wodat̄. Ale to ſo jenož tač ſda. Hręch tu wostanje jako pschewinena móz, jako ſbitý a hidženy njeſtchecžel. Hręch, kotaž wobhnadženy hręshnik hidži, kotaž na nim wiſy pschecžiwo jeho woli, pschecžiwo kotremuž wón wojuje, njeje wjazy murja bjes nim a Bohom. Wón móže a dyrbí jeho hľuboko ſrudžicž; ale jeho měr kaſycž njebož. Hľuboko ſpodn teho, kiz je wodacze doſtał, wſchitko leži, ſchtož měr kaſy.

(Poſtracžowanje.)

Napominanje k khwalbje Bożej.

Psalm 150.

Hlóž: Jesuša ja njeprjebęžu.

Khwalcze Boha w žwiatniz!

Cžesczce jeho wulke móz!

Khwalcze Bože twjerdžisn!

Cžesczce jeho wodnjo, w noz!

Khwalcze jeho kraſnoſcž wſchu

Po ſcheroſkim ſwecze tu!

Khwalcze Boha we ſkutkach!

Cžesczce jeho wſchitz w ſweczi!

Khwalcze Boha w njebiežach!

Cžesczce jeho cžlowiske džecži!

Khwalcze jeho ſi trubami,

S psalterom a na harfi!

Khwalcze Boha ſi bubonom!

Khwalcze jeho na piſtchecželach!

Khwalcze Boha ſi piſtanjom!

Cžesczce jeho we wjeſelicž!

Khwalcze Boha teho dla,

So wam žiwnoſcž, wodnych da.

Khvalcze joh' na zymbalach,
Kiz hacz i njeju klineza kraßnie!
Khvalcze jeho na trunach,
So tez Bohu syneza jaßnie!
Njech zo hlosy posbehnu
K czesczi Bohu węcznemu!

Wschitko, schtož tu wodnych ma,
Njech tak khwali Boja knjesa,
Haleluja haspewa!
Jeho khwalsje njebudz mjesa!
Czescz budz jeho kraßnosci,
Haleluja w węcznosci!

Něчто wo listach starzych Romskich a Grichow.

1.

Pokraczwanje a skonczenje.

W tuthm wotdzelsku pokaže naž Eusebius, kaž je zwerny czitar biblije na měscze pýtnyl, na 11. stav japoschtoſkych ſtukow, ale wón njenaspomni stav a to ſ teje ſameje pschicinu, kotrejž dla Luther mjeleži wo ſchtuežkach: Wón njevidzene hischeze niczo wo naschim rosdželenju do ſtawow. Knihi noweho ſakonja do malych wotdzelov rosdželicz je hakle Eusebius ſapoczał. Potom mnosy to ſamzne ſpytowachu, ſo by ſo lózcho czitalo a czitane wobkhowało. Žedyn ſ tych bě wuczeny mnich a kardinal Hugo ſe Santo Baro, kiz je w léeze 1260 wumrjel. Jego rosdželenje do ſtawow ſo bórsy tez druhim ſpodobasche a bu potom w cziszczeniu wſchudzom pschijate.

S wjeticha je tole rosdželenje jara dobre; my ſ nim lohko w biblij i wſcho namakamy. Druhdz pak wone rosdželi, ſchtož hromadu ſkulcha. Nasch 1. list na Theſalonickich poſkicza nam tez ſa to pschiklad: 4, 13 hacz 5, 11 ſu mjenuzy jedyn wulki wotdzél, w kotrejž ſwiaty japoschtoł wo ſaſopſchiidzenju teho knjesa ręczi a kiz je tak rjez jedyn naturski ſtaw.

Tez njezměny ſebi myſlicz, ſo ſu japoschtoſlo w ſwojich listach pschicho poſpochi piſali bjes wěſtých wotdzelov; wjele ſterje poſnaje kózdy ſedžbliwy czitar biblije lohko tajke wotdzèle, po kotrejž da ſo list po ſwojej myſli rosdželicz. Majiaſniſcho je to pschi prením liſcze na Korintiſkych. Tam ręczi japoschtoł 1, 10 hacz 4, 21 wo roſkorach w gmejnje, 5, 1 hacz 6, 20 wo njevozicinosczi a wo ſkórbach, 7, 1—40 wo mandželſtwie, 8, 1 hacz 11, 34 wo pschibójſkych woporach, 12, 1 hacz 14, 40 wo darach teho Ducha a 15, 1 hacz 58 wo horjefowanju morwych. Njech ſebi luby czitar w druhich listach ſam tajke wotdzèle pyta; tak budze najlózſho najwjaſy nauknycz; kicheſcijan pak chył wſchak pschicho wulnycz.

2.

Hdy bych jeno wjedział, kaf ſapoczecz. Tak je hižo někotryžkuliſ ſdychował, hdyž mjeſeche píero w ruzh psched listnom, na kotrej chyſche něk piſacz. Duž je dobre, ſtare ſkowo k wutrobie wſacz: Najprjedy roſpomn a potom ſapoczni! Hacz ſnadz mjeſachu ſtari tez telko prózy, ſwoje liſty ſapoczecz? Hladajmy, ſchto wo ſapoczatku listow pola starzych widžimy. Tez něk chzemym preni list na Theſalonickich wſacz a najprjedy jeho ſapoczatk ſuſt nadrobnischo wobbladacz. Schto dha nam nadpadnje, hdyž tam czitamy, kaf ſwiaty japoschtoł ſwoj list ſapoczniſe? Njeje wérno, to je bórsy namakane? My ſapoczinam ſ pschedreču: Moj luby Jano! a teho runja a wobſamknem ſe ſwojim mjenom: wjele dobreho wot twojego zwérneho Jana. Tow pak namakamy zyle na wopak, jow ſteji prjedy mjeno teho, kiz list piſe a mjeno jeho pschiczelov, potom pschindze adreſſa a napoſledku poſtrowjenje, a wſcho to je krótko do jeneje ſadu wopſchijate. Tak ma ſo we wſchech japoschtoſkych listach. Nam ſo to nimale njeuſtne a njeſchistoſne bycz ſda. My njeſubujem to, ſebje prjedy wſchech druhich mjenowacz. Ale ſtari mjeſachu hinasche waschnje. Sim ſo lepje ſdasche, ſo tón, kiz list doſta, hnydom pschi ſpoczatku ſhoni, wot koho wón pschindze. My mam ſo nowym ſakonju tez liſty wot zwětnych ludzi, kiz ſo po tutym waschnju ſapocznu. Na pschiklad mam ſo japoschtoſkych ſtukach 23, 26—30 list romſkeho hetmana w Jerusalemu, Klaudiusa Lysiasa, na jeho wſchickeho krajneho bohota Felixa w Besariji; duž widžimy, ſo bu tez potom, hdyž na wſchickeho piſbachu, ſamzne mjeno prjedy ſtajene. Samo, hdyž ſo na najmožnischeho knjesa ſweta, na romſkeho khežora piſasche, nječinjescze ſo hinak a tez ſa to dyrbisich pschiklad mécz,

jeli ſo ſo ſa to ſajimasch. Skhowaný je nam list, kotrej romſki bohot mało-afisſeje provinzy wokoło léta 103 po Chrystuſku khežorej Trajanej piſasche. Khežor wſchak bě ſwojim ſaſtoñikam ſaſal, ſo bych ſchescijanow pschescjehali a něk powjeda bohot Plinius wo ſwojim ſadžerzenju pscheczivo ſchescijanam a profz wo dalsche pschikasne. List ma ſo tak:

C. Plinius Trajanej. Šekuſcha ſo ſa mnie, knježe, ſo wſchitko njeveſte psched tebie pschiniežu, pschetož ſchto by mie lepje roſwucziež mohl hacz ty? Pschi pscheklyſchenju ſchescijanow njebech nihdh; duž njeveſt, ſchto a kaf pschepytaju abo khostaju. Běch tez w tym njeveſt, hacz my dyrbimy pschi ſudženju roſdžele czinicz abo hacz mam ſcheczivo mlodym a ſtarym po runym waschnju ſakhadžecz; hacz ma, ſchtož je roſkath, wodacze doſtačz, abo hacz temu, kiz je ras ſchescijan był, wotpad niežo njeponha. Je kózdy, kotrehož ſa ſchescijana maya, khostanja hódn, abo jeno potom, hdyž ſo ſi jeho ſchescijanstwom czeſke njeſutki ſiednoczeſea? Tule ſhwili ſym ſo pscheczivo tym, kiz buchu mi jako ſchescijenjo poſasani, tak ſadžeržał: jich ſamych ſym ſo praschał, hacz běch ſopravdze ſchescijenjo byli; wuſnacu-li ſo woni ſa ſchescijanow, dha ſym ſo jich druhi a tſeczi ras praschał, jim tez wotprawjenje hroſyl. Schtož moſta pschi ſwojim wuſnaczu, temu dach hlowu wotczeſcz; pschetož ſa to mjeſach pscheko, ſo dyrbjeſche ſo ſ najmjenſha jich ſaſakloſcz khostacz, njech je jich wuſnacze, kajkežkuliž chze. Kotsiz běch ſchescijenjo, tych ſym k wotwiedzenju do Roma napiſał. Jakto někto tónle wuſhud ſuath bu, buchu mi hischeze bjes ſuđenjom dalsche pschepotjenja ſjewiene, kaž ſo to tak i wjeticha stanje. Bu mi wot njeviſenowanego czlowjeka ſapiſtajkich, kiz běch ſiecza ſchescijenjo, pschepodaty; czi pak ſaprewachu potom, ſo ſu ſchescijenjo. Hdyž ſo něk pola mie k boham wołachu abo twojemu wobraszej wopory ſ wyrucha a ſ winom pschiniežechu, pôdla tez Chrystuſka hanjachu — k czemuž ſo piecza wěrni ſchescijenjo nihdh pohnucz njeſadža, dha ſym tajkich po ſwojej radži ſaſo puſcežil. Druzh praſachu najprjedy, ſo ſu ſchescijenjo, potom pak ſaprewachu, praſizy, ſo ſu nehdh ſchescijenjo byli, potom pak ſaſo wotpanyli, někotſi hižo psched 25 letami. Woni ſu wſchitz twój wobras a bohove wobras czesczili a Chrystuſka ſakſeli. Woni pak woſkručzachu, ſo je hlowna wěz pschi jich winje abo lepje pschi jich bludže ta byla, ſo ſu waschnje meli, wěſtý džen w tydženju psched ſhromadzeniom ſkónza ſo ſhromadžicz a tam Chrystuſei jako Bohu jedyn po druhim kherlusche ſpewacz. Potom ſu ſ pschiſahu ſkulibili, ſo njebudža do njeſutka ſwolicz, ani paduchſtwo ani mandželſtwolamane ani rubježniſtwo wobenecz, date ſkolo njeſlamacz a dowěrjene ſubko, hdyž ſo wot nich ſaſo žadasche, njeſapowjedzecz. Ma to ſu ſo roſeschli, ſo bych ſo poſdžischo ſaſo ſhromadžili k ſhromadnemu wobjedej, hdyž pak ſo niežo ſleho njeſtawa, a ſo ſu to wjazy nječinili, hdyž běch jo po twojej pschikasni ſakſaſl. Czim nuſniſcho pak ſo mi ſdasche, wot dweju ſchloſinow, kotrejž buſchtej „diakoniss“ mjenowanej, pod dracžowanjom pýtnycz, ſchto je na tym wérne. Ale ja njeſzym niežo hinasche namakal hacz wopacznu a zyle pschermu pschivéru; duž ſym tez prozeſ na druhi čaſ ſpožiſ a proſchu wo twoje pschikasne. Pschetož naležnoscz ſo mi ſda pschemyzlenja hódn, woſebje dla mnogich, kiz po tutym waschnju ſwoje ſiwiſje mało waža; ſ kózdeje starobu, ſe wſchech ſchtantow mužojo a žony pschindu do ſtracha a budža dale do ſtracha pschincz, niz jeno w měſtach, ale tez hižo na wſach ſo roſſchéri tale nakaſaza pschivéra. Ale hischeze ſo ſda, ſo móžemy jei dowobaracz a wſcho ſaſo do rjada ſtajicz; ſawęſeze ſo hižo nimale zyle wopſcheczene temple ſaſo ſa Božu ſkulzbu wuziwaju a ſaſo ſo pschivjedu ſkoczecza ſa wopory; duž je lohko wěriez, ſo by najwjaſy ludzi ſaſo na dobrý puež pschischko, jeli ſo bych my jim roſkate wróćenje po móžnoſci poſložili.“

To bě něk list, wo kotrejž bychmy ſaſo wjele listow piſacz mohli, chyłli jón wukladowacz. Tow chzemym jeno to prajicz, kaf jara je ſo mudry Romſki ſjebał ſe ſwojej nadžiju na poſtanjenje pohanſtwa. Schtož je ſebi Bóh pschedewaſ, to dyribi ſo tola ſtacz, byrnjež bych ſiwiſje njeſcheczelow mož po ſdacz ſtrumſirowale.

Ale něk wróćym ſo k ſwojim listam! Wobbladajmy ſebi poſtrowjenje, kotrej ſiwiſte ſapoczatkej ſkulchesche a nimale nihdž njeſobrachowasche. Žara krótko czinjachu ſi wjeticha Romſky pschistajo mjeno teho, kiz list piſa a teho, kiz list doſtanje, jeno taj dwaj piſmitaj S. D., to je: salutem dicit a rěka po ſerbiskim: pscheczu ſtrowje abo derjemecze. Mały luſt hinač mjeſeche ſo poſtrowjenje wjeſelych Grichow. Tu rěka na pschiklad: Kladius Lysias drohemu bohotej Felixe, wjele ſtrowja a ſboža (Zap. ſtukli

23 26). Po prawym steji tam grichiske słowo sa wjeſele, kotrež je w naszej bibliji se „ſtruwom” pschelozene.

Wot swuczenego grichiskeho poſtrowjenja ſo poſtrowjenje w listach japoſchtołów Pawoła a Petra niz mało roſdżeli, pschetož tam ſo wone po tutym waſchnju ma: Hnada budź ſi wami a mér! město wjeſela staji ſwiaty japoſchtoł to, ſchtož kſcheczijana ſi wěrnyh wjeſelom napjeli a jeho wutrobu wjeſelu a ſtroſchtu czini: Božu hnadu, kotrež je nam w Chrystuſu ſeſthadzoła, a njebeſki mér, kotrež Jeſuſ jako Boži dar ſwojim wuezobnikam ſpozci. Duž tež ſo jow, pschi listowym ſapocžatku, pschewobrocža a wſcho wobnowioza móz kſcheczijanskeje wery poſlaje. Nije niežo, ſchtož ſo njeſeli ſe ſbelu; tež to poſlenje a najmiejſche blyſtcež ſo nowe a hinač w jaſnoſći Chrystuſkowego ſwěla. Šwiaty japoſchtoł praji: Chrystuſ je žiwý we mini a ſamo jeho listowe poſtrowjenje je ſrećniwych ſwědk ſa tole jeho werywusnacze.

To ſame poſtrowjenje: Hnada a mér wot Boha, nasheho Wótza a teho Čenjeſa Jeſom Chrysta, namakamy hiſtcež w 9 listach, kotrež chyž ſebi czitač ſam pytač; w drugich listach je wone kufk roſſcherjene a tež pschemenjene; ſažo druhe ſo, kaž je ſnate, ſi poſtrowom njeſapocžnu.

Hijo ſi tychle listowych ſapocžatkow widžimi, kaſki duch je w ſpižaczelsach žiwý, hijo nam wone pscheradža, ſo ſu kſcheczijeno, ſiž tam ſi nam recza, byrnjež ſu dawno wužnyli. A my ſo wjeſelimi, ſo ſu ſo psches nich nam te poſtrowjenja darile, ſi kotreymiz damy ſo my tak rady poſtrowicž, hdyž ſo wěſty džen ſeňdženim, ſo bychmy Chrystuſzej ſwoje kſherluſche ſpěwali, Bože ſłowo kſhcheli a jemu kſhalobny wopor, plód tych hubow, ſiž jeho imeno wuſnaja, woprowali, pschetož my njewěm ſebi niežo lepschego pscheč, hacž hnadu a mér wot Boha, nasheho Wótza a teho Čenjeſa Jeſom Chrysta.

Noshlad w naschim čaſzu.

Provinzialne synody pruskeje krajeſe zyrkwie ſo nětk jena po druhéj ſhromadžuju. Bone maja wožebje wo nowej zyrkwinej agendje wuſadžecž, kotrejež načiſk je ſo jin pschedpožožil. Tonle načiſk noweho porjada ſa Božu klužbu a ſa ſkutki Božeje klužby je ſo jara wuſtojnje a rjenje wudželal a budže ſawěſcze dobre ſpodobanje wſchętch wožadow namakacž. To je pschede wſchém ſi wulkim wjeſelom powitacž, ſo budže ſe ſawiedženjom nowej agendy wſchelakemu njeſorjadej a njeduſhnemu njedostatkej Božeje klužby w naschich wožadach kónz czinjeny. Nětk je nimale na tym, ſo ma kózda wožada ſwój wožebity porjad. We wſchętch nuſnych wězach wery pak dyrbjaſa jednota knježicž. Hdyž ſu provinzialne synody wo nowej agendje ſwój roſſhud wotedale, budže w nowym lécze wuſadna generalna synoda powołana, kotrež budže nowu agendu pscheladacž a wudacž.

Najwjetſche ſajimanje je w poſlenim tydženju wopyt ruſkeho ſódſtwa w franzowskim měſeče Toulonje ſbudžilo. Franzowszy ſu nimale roſum ſhubili dla wjeſela na tutym wopycze ſwojich najduſhnich pscheczelow a njewiedžachu, ſak ſo měcz a ſchto cziniež, ſo bychu ſwojich lubych hoſczi doſež powitali a czesczili. Wudawki dla wopyta, kotrež ma město Toulon płaczicž, wokoło poł milijona frankow wucžinja. Paris a knježerſtwo ſtaj tež zaſložne ſumy wudaloj; bohate hoſczi, konzerty, džiwiadla a reje. Pschi jenych rejach ſu franzowszy offizerovo ſwojich towařſchow na kribjetach w ſali wokoło noſyli a Ruſzy teho runja Franzowskich. S wubjernym prözowanjom ſu ſo Franzowszy na naukuſjenje ſa nich tak czejkaje ruſkeje reczevali. Samo ſchulſke džeczi ſu proſnínach doſtale na ton čaſz, hdyž ruſke ſódze w Toulonje woſtanu. Wſchē ſwoje nadžije ſtaja Franzowszy na tonle ſwiaſt. Nětk maju ſa to, ſo džen wjeſenja njeje daloko, hdyž móža ſo ſi Ruſkimi na naš dacž a naš do czista ſanicžicž. Kož džeczi ſadžerži ſo tonle ſhwaf tak mudry a wobdarjeny lud. My bychmy tajke džeczaze ſadžerženje ſaprěwacž móhli, jeli ſo njeby hido husto ſi džeczazeho hraſkanja wulſe njeſvože naſtało. Duž dyrbiamy ſo dla lubeho měra tak poſylnjecž, kaž je móžno, a njebužemy bjes najpýlniſcheho, derje wuſuczeňeho a ſa wójnu křmaneho wójska bycž móz, a to czim mjenje, czim bóle ſo Ruſta ſi naschimi njeſcheczelami ſjednocza. Te ſrudny čaſz. Boh ton Čenjeſ jón polepſch.

Nahromadž ſeſhliwe wuhle na jeho hlowu.

„Wudowy a ſyrotý”, praji starý Skriber; „ſu ludžo, kotsiž w žiwenju wjele pscheczhanja a mało podpjeru namaſkaja”. To je ſtara wěz; pschetož hido vola Izraelſkeho ſuda mějachu wudowy po hebrejskej reczi mjeno, kotrež tak wjele kaž „mjeſczecž” rěkaſche, ſo by ſo woſnamjeniko, ſo ma wudowa wjele njepraweho ſnjescz a dyrbí tola ſi temu mjeſczecž. Kunje teho dla pak dyrbí wudowa ſwoju nadžiju czim wěſcziſho a ieniečzy na Boha ſameho ſtajicž, kotrež je ſlubił, ſo chze wudowow Wótz bycž. To běſche tež ieniečki troſt hudeho kſherluſche w ſchleſynſkej wſy. Ta běſche do woſidneje ſkórzby ſe ſwojim ſužodom ſaplecžena. Teje ſužod běſche bohaty bur, kotremuž běſche wudowiny muž, jako běſche hiſtcež ſiwy był, kruch pola woſkupiſ, kotrež ſi jeho mały ieniečkim pôlkom mjeſowaſche. Dokelž běſhu tam hacž do teho čaſha, kaž dolho hacž bě ſchto pomniſ, ſame czernje roſte, běſche jo bur ſa mało tolerjow ſwojemu ſužodej, kotrež bě jemu na poli ſwěru ſi pomozy był, pschedat. Ton běſche ſo lěta dolho w pocze ſwojego woblicža prözowal a běſche wſchitke czernje wudželal, tež běſche tam, ſchtož bě hnoja měk, naſoſyl a te pôlko běſche jemu derje njeſko, tak ſo mějeſche po něčim wjeſchu radoſcz, czim mjenje hewaſ wobžedzeſche.

So běſche to woſbedženſtwo kſherluſche wudowje niz mjenje drohe, hacž běſche jemu bylo, móže ſebi kózdy myſtieč. Kajka ſrudoba ſa nju, jako ſebi bohaty bur wot njeje rolu jako ſwoje woſbedženſtwo ſažo žadasche.

Psched ſužodnictwom ſužodaj kup ſcziñloj njebeſchtaj; žona piſma wo kupje njemějeſche, ani njemóžesche žaneho kvitowanja, ſo je polo ſaplačzene, pschedpožožicž. Na to ſložowaſche ſo ſužod, kotrež běſche naſraminoſci ſwoju wutrobu wotewril, ſwoje ſle woſmyſlenje. Kaž jara tež wudowa ſužodej wutrobu ſmjehežicž ſpylaſche — wón na ſwojim woſta. ſſudniſtwo jemu tež prawo da, dokelž wudowa ſwoje prawo ſe žanym piſmom dopofaſacž njemóžesche. Haj, wona bu tu tež ſaſudžena zyſe kſhosty ſaplačzicž. A dokelž ſi temu pjenjes njemějeſche, dyrbjeſche ſo jej ieniečka kruwa a něſhto gratu woſčaſacž.

Tehdy ſo w kſherluſche wjele ſyloſow wot maczerje a džeczi wuplaka. Tola wudowa njeſaby Bohu ſwoju nusu wuſkoržicž. Žako džen wotčaſanja pschedo ſliže pschedpožožidze, wudowa jedyn wjeſzor widžesche, ſo ſužodowy motrocž ſi někotrymi konjemi do ſužola jehasche. Na jenym konju ſedžesche burowý najmłodschi ſyńk. Žako konje tam pschedpožidze, hdyž běſche najhluſtbo, wobžuſe ſo burowý hólczež a padze do wody. Predy hacž běſche motrocž ſi konjemi ſi hluſkeje wody won, běſche wudowa hido na pomož pschedpožidze a jako tam bur ſe ſwojej žonu dónidze, běſche džeczo hido ſi wody wucžehnjene a Boh běſche jo tež ſiwe ſdžeržał.

Nětk bur ſroſymi, ſchto chyžsche njebeſki pomožnik wboheje wudowy jemu ſi tym prajicž. Sa krótki čaſz wudowa niz jenož kvitowanje wo ſaplačzenech kſhostach doſta, ale tež piſmo, wo kotreym běſche to polo jej a jejnym džeczom ſa woſbedženſtwo na pschedo ſchepiſane a bur je wot teho čaſza wudowiny ſwěrny ſužod woſtał hacž do kónza.

Po Božej ſwiatej woli bu 11. oktobra t. l. naših ſwěrnyh předawſchi duchownyh,

Knjeg farar Hermann Delant

w nimale dokonjanym 80. lécze ſwojeje staroby ſi tuteho čaſza do wěčnoſcje wotwoſany a po ſwojim žadanju pschi ſwojimaj starſhimaj a pschi ſwojej mandželskej na poſrjebiſniſchežu w Hbjelsku poſrjebaný. 45 lět je wón naſchu woſadu paſt a je ſwojemu ſtadku ſnamjo był. Teho ſwěrnoſcž a dobrociwoſcž, jeho ſprawnoſcž a prawdoſcž budže jemu w naschich wutrobach wobſtajne džakowne dopomjenje ſdžeržecž. — Njeſch wotpočuje w měrje.

W Krjebi, 17. oktobra 1893.

Byrkwinia rada.